

Biologická bezpečnosť chovov a kontroly veterinárov

Biologická bezpečnosť zostáva jedným z kľúčových nástrojov ochrany zdravia hospodárskych zvierat. Vzhľadom na pretrvávajúce nákazové riziká pristúpila Štátna veterinárna a potravinová správa SR k sérii cielených kontrol, ktorých cieľom je získať aktuálny obraz o úrovni dodržiavania pravidiel biologickej bezpečnosti v komerčných chovoch.

K tejto téme sa 19. augusta 2026 uskutočnilo pracovné stretnutie na Ústredí Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR. Za Slovenskú poľnohospodársku a potravinársku komoru sa rokovania zúčastnili podpredseda SPPK Ing. Miroslav Štefček a Ing. Ivana Matečná z Odboru poľnohospodárstva a služieb SPPK. Za ŠVPS SR sa stretnutia zúčastnil ústredný riaditeľ MVDr. Martin Chudý, MVDr. Roman Matejčík a zástupca odboru welfare zvierat.

Na pracovnom stretnutí sa diskutovalo najmä o rozsahu aktuálnych kontrol, právnom základe jednotlivých požiadaviek, uplatňovaní mimoriadnych núdzových opatrení (MNO), všeobecných pravidiel biologickej bezpečnosti podľa nariadenia (EÚ) 2016/429 a o špecifikách pasienkových a extenzívnych chovov.

SPPK zároveň požiadala ŠVPS SR, aby boli požiadavky na biologickú bezpečnosť pre chovateľov formulované čo najpresnejšie, jednoznačne a zrozumiteľne, aby chovatelia vopred vedeli, čo od nich veterinárna správa pri jednotlivých typoch chovov vyžaduje a podľa akého právneho základu sa konkrétne povinnosti posudzujú. Na základe diskusie ŠVPS SR následne zaslala SPPK aj písomné stanovisko k diskutovaným otázkam.

Cielené kontroly v komerčných chovoch

ŠVPS SR vo svojom následnom písomnom stanovisku potvrdila, že všetkým regionálnym

veterinárnym a potravinovým správam nariadila do 31. augusta 2026 vykonať sériu cielených kontrol biologickej bezpečnosti. Zamerané sú na komerčné chovy, teda chovy, ktoré uvádzajú na trh zvieratá alebo produkty z nich.

Kontroly sa neposudzujú iba podľa aktuálne platných MNO, ale aj podľa príslušných ustanovení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/429, ktoré upravuje všeobecné pravidlá biologickej bezpečnosti. Preto môžu regionálne veterinárne a potravinové správy pri kontrolách preverovať aj oblasti, ktoré nie sú výslovne uvedené v samotnom MNO.

Podľa ŠVPS SR je cieľom kontrol získať aktuálne informácie o dodržiavaní MNO aj všeobecných pravidiel biologickej bezpečnosti vzhľadom na súčasnú nákazovú situáciu. Pozornosť sa pritom nesústreďuje iba na slintačku a krívačku. Veterinárna správa upozorňuje aj na ďalšie ochorenia, napríklad kiahne oviec a kôz, mor malých prežúvavcov či africký mor ošípaných, ako aj na ďalšie aktuálne nákazové riziká.

Rozsah kontrolovaných požiadaviek

V praxi tak môže byť rozsah kontrolovaných oblastí širší než samotný text MNO. Na pracovnom stretnutí sa preto diskutovalo aj o potrebe jasne rozlišovať, z akého právneho základu konkrétna kontrolovaná požiadavka vyplýva – či ide o povinnosť priamo ustanovenú v MNO alebo o všeobecné pravidlo biologickej bezpečnosti vyplývajúce z európskej legislatívy.

Toto rozlíšenie je dôležité aj pri posudzovaní prípadných nedostatkov. Zo strany ŠVPS SR zaznelo, že sankčné ustanovenia viazané na porušenie mimoriadnych núdzových opatrení sa majú vzťahovať na porušenie povinností nariadených v platnom MNO, nie automaticky na celý širší okruh oblastí preverovaných podľa nariadenia (EÚ) 2016/429.

Právny rámec sankcií upravuje zákon č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti. Pri konkrétnom

zistení je preto rozhodujúce, podľa ktorého ustanovenia sa daná povinnosť posudzuje. ŠVPS SR zároveň na pracovnom stretnutí uviedla, že pri zistených nedostatkoch sa v praxi snaží prednostne smerovať k upozorneniu, napomenutiu a zabezpečeniu nápravy, nie automaticky k uloženiu pokuty.

Špecifiká pasienkových a extenzívnych chovov

Samostatnou témou sú pasienkové a extenzívne chovy. ŠVPS SR vo svojom stanovisku výslovne uvádza, že aktuálna cielená kontrola nebola navrhnutá na overovanie opatrení biologickej bezpečnosti hospodárskych zvierat chovaných pastevným spôsobom.

ŠVPS SR zároveň vedie odbornú komunikáciu na úrovni príslušných veterinárnych orgánov EÚ o vhodných opatreniach pri pastevnom spôsobe chovu prežúvavcov a pri extenzívnom chove iných druhov hospodárskych zvierat. Pri týchto chovoch je potrebné zohľadňovať ich špecifiká a reálne možnosti uplatnenia jednotlivých opatrení biologickej bezpečnosti. Na pracovnom stretnutí zaznelo, že v tejto oblasti sa pracuje na presnejšom metodickom uchopení.

Spoločným cieľom je prevencia

Zmyslom biologickej bezpečnosti je predovšetkým predchádzať zavlečeniu a šíreniu nákaz v chovoch. Dôsledné dodržiavanie pravidiel biologickej bezpečnosti je zároveň v priamom záujme samotných chovateľov – chráni nielen ich vlastný chov, ale aj ostatné chovy v okolí a v konečnom dôsledku celú živočíšnu výrobu pred zavlečením a ďalším šírením nákaz zvonka. Aktuálne kontroly majú preto slúžiť nielen na preverenie plnenia povinností, ale aj na získanie prehľadu o stave pripravenosti chovov a na udržanie primeranej úrovne ostražitosti v období zvýšených nákazových rizík.

Pre chovateľov je podstatné vedieť, že rozsah kontroly môže vychádzať z viacerých právnych základov a zároveň sa musí prihliadať na typ chovu, spôsob ustajnenia a špecifiká pasienkového či extenzívneho chovu.